

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 12 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a határ és
 Szeged utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Amennyiség kifizetése visszafizetés
 vagy megfizetésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 12.

Numerus clausus.

Csupa ismert alakot vonultatott fel Hencz Károly csütörtöki nagy beszédében. Ismertük ezeket a jeles firmákat évtizedek óta. Kivált Nagyváradon igen jól tájékozva vagyunk a magyar kultúra hiányai felől. Heinrich »eredeti« munkássága egy nagyvárad tanár esetével kapcsolatosan lett nálunk aktuális. A főiskolai tanszékek betöltése körüli pajtáskodás Budapesten en gros megy, de nálunk is en detail. A nemzetköziség garázdálkodásait nekünk nem kell magyarázni. A »szabadságolás« címén való naplopásokról errefelé kis diákok is tudnak. Még svindli-iskoláért sem ültünk vonatra nem is olyan régen. . . A mi pedig azt a bizonyos numerus clausust illeti, nem Hencz Károly szívében született meg ez az óhaj először, emlegették azt már éppen elégszer a mi kies városunkban, de persze, csak csöndben, hal-kan, nehogy valaki »más« meghallja.

Szóval Hencz Károly akkor sem beszélhetett volna jobban Nagyváradnak, ha biharmegyei képviselő lenne. Nagy érdeme, hogy a mit mindenki segített eltussolni a hallgatással, azt ő merészen, nyíltan, férfiasan feltárta az ország előtt

Nézzünk a tükörbe és lássuk benne a mi büszke kulturánkat.

Nem kultura, máza magyar, de épp oly kevéssé kultura, mint a mily parányi köze van hozzá a magyarságnak. »Stréberek fogzása« az egész, mondotta egy ősz ember a jogakadémia disztermében.

És e kiabáló hiányok miatt talán sehol sem olyan hangos a kultura statisztikája, mint éppen nálunk.

Egyetemeink népességben világhírűek. Tanáraik könyveit kilogrammokkal lehet mérni. A vizsgákon buktatottak százalékból naiv idegenek a tudomány szigorú magas fokára és a vizsgát kiállottak tenger tudására következtethetnének. Könyvtermelésünk, hirlaptenyészetünk (Nagyváradon 50,000 lakosnak van hét napilapja) gazdagságából irodalmunk aranykorát lehetne kiolvasni. Az önkéntesi iskolák zsufoltsága egy erős, képzett, jellemes középosztályra vallana. Az életben évenként kiözönlő jogászok légiója pedig olyan pezsgő és egészséges jogi életnek lenne bizonyossága, hogy a világ a mi eredeti kodexeinket használja mintának és forrásul. Arról nem is beszélve, hogy egymás hegyin-hátán kapaszkodó fővárosi színházaink és penzionált szinpadai nagy-mamák színésziskoláiból kiáradó muzsafiak serege fellendíti a magyar szinpadot

s mi látjuk el a külföldet szinpadai műremekkel . . .

A gyönyörű számok alatt pedig ott van a szomorú valóság: a mit Hencz Károly lefestett.

A magyar kultura egy ujdonsült koronaszövetkezethez hasonlít. Az a fődolog, hogy az évvégi mérlegnél mennél nagyobb számok szerepejenek. Hogy a számok alatt mennyi az értékes fedezet, mennyi a nemes érc alap, mennyi az erőtartalék, az mellékes. Fődolog a nagy forgalom és a nagy haszon.

Ime, az üzleti alapra fektetett magyar kultura. Nem hiába szedegette elő Hencz a magyar kultura hőseit a rebach vállalatok rácsos ablakai mögöl, egyet éppen a trágyagyárból.

Ez ellen nem sokat tehet egymagában Apponyi Albert. A közoktatásügyi miniszter fenkölt gondolkodású idealista, telve nemes szándékkal, de nem lép fel azzal a hatalmas eréllyel, mint Andrássy vagy Polónyi. Nem is léphet úgy fel, mert az előző kormányok antikulturpolitikája a közönséget egészen elszoktatta attól, hogy önállóan tudjon gondolkodni és itélni kulturális kérdések felett, mint a hogy el tudja itélni a részrehajló bírót s a fegyelmebe keveredett tisztviselőt.

Fogva tartja a közönséget a közöny és — az érdekeltség.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mirtusz szólt.

Menyasszonyi koszorujában
 A szűz mirtusz fénylőn fehérlett
 Akár az arca, amikor
 Sugárzó lelke lelkemé lett
 És azt hittem, van valaki,
 Aki szeret, aki megértett.
 S egyszerre csak a szűz mirtusz
 Angyal fején remegve fénylett.

És valamit sugott a mirtusz.
 A részvét zokogott szavába:
 — No jöjj hát menjünk ketten el
 Narancsligetes szép hazamba.
 Hisz én itt idegen vagyok,
 S neked tudom fáj minden emlék
 Eljősz ugye! Tompán feleltem
 — Kis mirtusz ág, oh mennék — mennék.

Meglásd minálunk más as élet!
 Uj napok és új álmok kelnek.
 Rózsa ligetes szép vidékek

Illatot, gyógyulást lehelnek.
 Ott meggyógyul a lelked, tested,
 Ködbe vész annyi fájó emlék.
 Eljősz ugye? Zokogva szóltam:
 — Kis mirtuszág, oh bár mehetnék! —

Sebestyén Gyula.

A vén bakter leánya.

Irta: Julius.

A kis vidéki vasuti állomásnál ezuttal az érkező vonatot nem várta senki. Tulajdonképen csak őrház volt, de egyszersmind megállóhely is. A vén bakter, aki máskor hajlott derekát katonás pózba vágva hivatalos komolysággal, fontoskodó arccal huzta ki tokjából a piros zászlót, utolsókat nyögve feküdt az őrház szobájában. Ágya körül állott felesége s négy leánya.

— Az Isten áldjon meg benneteket, mondta alig hallható hangon . . . de te, . . . hitvány . . . s itt egy haldoklótól nem várt eréllyel, erejének utolsó megfeszítésével, félelmesen kidüllesztett szemmel kiáltott és mutatott egyik

leánya felé, — te, ki utolsó napjaimat megrövidítetted, ki megástad a siromat, te takarodj előlem. Végső perceimet ne tedd gyötrelmessé, hogy undok arcodat látni kényszerüljem. Te fertelen!

Mindinkább izgatottabb lett a beteg s felülni próbált ágyában.
 Fejét kezébe temetve görcsös zokogásba tört ki a nagy fekete leány:

— Bocsáss meg édes apám!
 A hitves, az anya szeretetteljes gyöngédséggel akarta csitítani a haldoklót, de azt ereje elhagyván, visszahanyatlott a párnára, kezét megegyszer végig simítá borotvátlan tuskés álán s egy sóhajszzerű lehelettel leszámolt a világgal . . .

E pillanatban érkezett zakatolva pöfögve a vicinális. Egyik leány sietett a zászlót kibontani, minek láttára oda sugta a mozdonyvezető a fűtőnek:

— Az öreg, ugy látszik, beadta a kulcsot.
 Fűtő szó. Indulás. A vicinális tovább pöfögött . . .

Ujdonságok farsangi cipőkben

a legnagyobb választékban, a legelegánsabb és legjobb kivitelben

EIGNER EDE és Tsa

kizárólagos cipő raktáában NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

a hirneves **KOBRAK-CIPŐK** egyedüli elárusítása. — Telefon: 695.

Van a közönségnek egy része, amely — jórészt Hencz numerus claususán kívül — a magyar kultúra üzleti alapra fektetésében öntudatosan részes. Ezeknek beszélhet Hencz Károly annyit, amennyit akar.

Meghallgatják a pikáns részleteket, melyek a szomszédot mosdatják, aztán összefognak és agyon hallgatják az egészet.

A magyar kultúra érdekében állítsa fel maga a közönség a numerus clausust addig, míg nem késő, mindazokkal szemben, a kiknek semmi közük a kultúrához. Nekünk a magyar faj hatalmas képességeinek vezérszerepet kellene játszaniuk, a mint játszik a norvég. Megvan a mi erőnk, de lekötik az illetéktelen stréberségek. Ki innen, a szentelt csarnokokból a tisztességtelen versenynyel — és lesz itt tiszta, hatalmas, magyar kultúra! *

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 12.

Elnök *Juszt Gyula.*

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után

Wekerle Sándor miniszterelnök: Beterjeszti jelentését az 1906. év harmadik negyedében történt tulkiadásokról. Kéri annak tárgyalásra való kitűzését. (Helyeslés.)

Baloghy Ernő a mentelmi bizottság és *Okolicsányi László* az állandó igazolóbizottság nevében tett jelentést a Háznak. A Ház a jelentést tudomásul veszi.

Várady Károly jegyző jelenti, hogy az indítvány könyvben bejegyzés nincs. Az interpellációs könyvben azonban a következő bejegyzés foglaltatik: Sándor Pál interpellációja a vasuti szállítások tárgyában a kereskedelm miniszterhez.

Elnök: A Ház félháromkor tér át az interpellációra. Napirend szerint következik a közoktatásügyi költségvetés tárgyalása.

A kultusztárca költségvetése.

Ballagi Aladár: Reflektálni kíván Hencz Károly, minapi beszédére. Amit Hencz egy bizonyos doktorátusról mondott, az csakugyan úgy is van. A budapesti tudomány egyetem az ő nézete szerint is beteg intézmény, de nem oly mértékben, mint azt Hencz előadta. Az a pont, amelyen az egyetem tagjainak orvoslását meg kell kezdeni, más mint Hencz gondolja. A beható tanulmányozások alapján arra a konklúzióra jutott, hogy minden baj oka az inkompatibilitás hiánya az egyetem tanári karául.

Az egyetem még mindig császári rendeletek szerint kormányoztatik, melyek élén egy 48-iki rendelet: Provisorische Ordnung des Akademischen Behörde ált. Szégyenletes állapot ez. Felolvassa a 49-iki Miniszteri alerlass-t, melyben a tanároknak megengedi a császári kormány különféle állások elfoglalását, ami közöttük az üzleti szellemet felkeltette. Ezen a ponton kell az orvoslást kezdeni. (Helyeslés.) Mikor ő egy ízben az egyetem tanácsában azt indítványozta, hogy a tanárok bizonyos foglalkozásoktól tiltassanak el — fegyelmet indítottak ellene. (Zaj.) Pedig mit keres a tanár az üzerek csarnokában? (Zajos helyeslés.) Az egyetem tanárainak még hirlapirással sem szabadna hivatásterület foglalkozni.

Felkiáltások a néppárton: Alexander Bernáti

Ballagi: Kritizálja az egyes tanszékek betöltését. A magyar irodalomnak például az

egyetemen Toldy Ferenc óta nincs hivatásos művelője. Kivánná, hogy az egyetemen nemzetiségi, tót, oláh irodalmi tanszékek állittassanak fel. (Helyeslés.) Ami által a nemzetiségeket közelebb lehetne fűzni tudományosságunkhoz. (Helyeslés.) Ennek történelmi alapja is van, mert már volt az egyetemen tótirodalmi tanszék. Felhivja ezekre Apponyi figyelmét, kitől az egyetem bajának orvoslását várja. Szól az egyetemi könyvtár bajairól.

Az akadémiáról beszél. Örövend, hogy annak ügyei az ország tanácsában tárgyalatnak. A tankönyvengedélyezésről szól. Úzérkedés van e téren is. Tulsok a tankönyv. Megszüntetendő a tankönyvek miniszteri ajánlása, csak felülbírálni kell a tankönyveket. Szól a polgári iskolákról. Szükségeseknek mondja azokat az intelligens középosztály nevelésére. De jelenlegi szervezetben nem felel meg főcéljának. Számuk is kevés. De sok a kereskedelmi iskola. Ezek nagy része leplezett polgári iskola csupán. A polgári iskolákat hét osztályra kell emelni, hogy céljuknak megfelelően. Eltölgadja a költségvetést. (Éljenzés.)

Petrovich István: A nemzetiségeket a magyarság ellenségeinek tüntetik fel. Ez ellen tiltakozik. Ők a kormányt, a képviselőházat nem azonosítják a magyarsággal. Midőn itt a kormány ellen küzdenek, nem a magyar nemzet ellen harcolnak. A költségvetést bírálja. Ipartejlesztésre milliókat fordítanak, kulturára alig áldoznak. A nem állami tanítók nem kapnak kellő részt a fizetésjavításban. Ez nem igazságos. Az állami tanítókkal szemben semmi kikötést sem tesz a miniszter, míg a nem államiakkal szemben a kisebb fizetést is feltételhez köti. Helyteleníti, hogy az állam pénzéből jutalmat adnak oly tanítóknak, kik a magyar nyelv tanításában kitűnnek. Az állam pénze a nemzetiségiek pénze is. (Zaj. Ellentmondások.) Ez nem gavalléros és nem igazsá-

A dolog pedig történt a következőképen. Az öreg érezve betegségét helyettes őrt kért. A négy vad virág, az öreg négy leánya, kik úgy nőttek fel, mint virág a réten gyomlálattalan, öntözetlen, elképzelhető örömmel várták a vendéget, mert tudták, hogy az fiatal ember lesz. Egyformán hosszú fekete lányok voltak, olyan cigányszépségek: fekete szemekkel, vakítóan fehér fogsorral. Tiszták voltak és rendesek. A dolgot megszerették. Egy volt a hiba: egyik sem járt iskolába. A legközelebbi község két kilométerre esett. Az öreg meg se próbálta feladni őket. Télen a napszó hóba Isten ellen való véték lett volna elengedni szegényeket, hiszen a farkas is utjokba akadhat. A tavaszi hónapokban van dolog a töltés mellett elhúzódó kis kertben: krumplit, tengerit kapálni. Összel, ugyanezt betakarítani. Szóval akad dolog elég. Elkel otthon a lány, mihelyt felcseperedik. De meg a gróf is jó napszámot ad. Ezeken az okokon mult, hogy a négy leány egyik a másik után úgy nőtt fel, hogy a könyvről, vallásról vajmi keveset hallottak, felnőttek, mint a harmatban nem részesülő virág. A jobbára harmadosztályu utasok társalgását hallgatták, leszűrve belőle a közeli falvak gyilkos pletykáinak édes mérgét. Ha pedig olykor-olykor egy urféle akadt: na azt megbámulták. Egyedüli

művelődési és szórakozási helyük a heti és nagyvásárok. Ilyenkor egyik sem akart otthon maradni. Kinek erre volt szüksége, kinek arra. Ebből állt a négy bakter leány élete. Elképzelhető tehát minő érdeklődéssel és várakozással eltelve tekintettek az esemény számba menő körülmény — a helyettes-bakter megérkezése elé.

... És megjött. Derék jóarcu beszédes fiatal ember volt. Azontul ő végezte az összes bakter teendőket. Naponként kétszer végig sétálta a két-három kilométernyi utat, mely a szomszéd úrházal kal összeköté. Reggelenként kiséperie a várótermet. Megtöltötte az állomás előtt levő magas falaton nyugvó petroleumlámpát, ugyszintén a váróterembe valót is. Ha előkelőbb kinézésű utas akadt, annak a tiszteltére be is fűtött. A váróterem ablakában a lányok virágot tartottak: mályvát, violát, rozmaringot, muskátlit, melyet rendszeren akkor jártak öntözni, mikor a helyettes-őr is ott foglalatzkodott. Megtörtént: négyszer is meg lett locsolva a virág...

Csillagos nyári éjszakák voltak még akkor. Illatos volt a levegő és csábító. Benn a házban pedig kellemetlen meleg. Nem jött álom a lányok szemére, kimentek beszélgetni a helyetteshez, ki még egy vonat érkezését várta ilyen-

kor. Az őr mesélt katona-históriákat; a lányok szívesen hallgatták. Azután egyik a másik után ásítogni kezdett. Egyenkint besompolyogtak, lefeküdtek. Csak a legidősebb, Juliska, nem volt álmos, az ő szemét kerülte az álom. Rendszeren megvárta a vonatot. Olykor még azután is elbeszélgettek...

És miről beszélgettek? Az egyszerű embereknek is meg van a saját eszmekörük. Dobogó szívrük is van, mely érezni tud anélkül, hogy arra tanítani kellene.

Juliska szegény nagyon megörült, midőn egy este, mikor a hugai már aludni mentek, azt mondta neki a fiatal őr, hogy: «szereti.»

Annyira boldog volt tuláradó érzelmében, annyira nem volt semmi kívánni valója, hogy nem bánta volna, ha boldogsága végével akár az elmulás következik. Kifejezhetetlen izgalom vett rajta erőt. Tehetetlen volt önmagával. Érezte a férfinek lénye felett való hatalmát. Azt tehette vele, amit akar. Képtelen ellent állni. Csak szólnia kell annak, elköveti érte a bünt, meggy utána a kárhozatba is...

Esztelen szerelem! Csapongásod hatalmas, szeszélyes, mint a megáradt rakoncátlan folyam, lehet korlátok közé szorítani; pedig medredbe visszatérve szomorú látvány az általad elkövetett rombolás. Ilyen a természetes, ugynevezett

Ujonnán nyílt üzletemben,

a mely fővárosi mintára van berendezve, raktáron tartom a legizlésebb kalapokat, fehérneműket, nyakkendőket és mindennemű uridivat cikkeket. — Férfi fehérneműket és angol női ingblousokat mérték után készítek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Lukács Aladár

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Az Orsolya-apáczák új bérpalotájában.

gos dolog. Minden polgárnak joga van, hogy iskolája útján nemzetiségét fejlessze. Ez jogi szempont. Jogos tehát, hogy az iskolában a nép nyelvén tanítsanak. De az észszerűség is megkívánja ezt. Az iskola ismeretszerzésre, nem magyarosításra való. (Ellentmondás.)

Felkiáltások: Hát a magyar nyelv nem kell a megélhetéshez?

Petrovics: Nem lehet kellő ismeretet nyújtani olyan nyelven, amelyet a gyermek nem ért. (Zaj.) Pedig az országnak első sorban művelt polgárokra van szüksége. A miniszter azt mondta, hogy itt a magyar az ur! Nem szabad ur és szolgának lenni. Itt minden állampolgár egyenlően ur.

A költségvetést nem fogadja el.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Artim Mihály a katolikus autonomia és kongrua ügyéről beszél.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter válaszlát ezután az elhangzott beszédekre és megnyugtató választ adott.

Következet a legközelebbi ülés napirendjének megállapítása, s utána

Sándor Pál a következő interpellációt intézte a kereskedelmi miniszterhez:

Kérem a kereskedelemügyi miniszter urat:

1. Minő intézkedéseket szándékozik foganatosítani a magyar kir. államvasutak vonalain ez idő szerint fennálló torlódás mielőbb való megszüntetésére?

2. Szándékozik-e s mely intézkedések útján gondoskodni arról, hogy az ily állapotok ismétlődése elkerültesse?

Wekerle Sándor válaszolt az interpellációra a gyöngéledő Kossuth Ferenc helyett és megnyugtató választ adott, melyet úgy az interpelláló, mint a Ház tudomásul vett.

Ülés vége egyegyed 4 órakor.

Összeférhetlenségi ügyek. A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága január 29-én délután öt órakor tárgyalja Ertl

János, Lányi Mór és Burdia Szilárd összeférhetlenségi ügyeit.

A horvát bán a Házban. Gróf Pejačević Tivadar horvát bán ma délelőtt hosszabb időt töltött a képviselőházban és Josipovich Géza miniszterrel és Supilo Ferenc képviselővel tanácskozott.

Résen legyen a város.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén került szónyegre a kereskedelemügyi miniszternek az a leirata, amelyben adatokat és véleményt kér arra nézve, hogy főleg kereskedelmi és forgalmi szempontból minő helyiérdekű vasutonalakra lenne szükség a kamara területén, vagyis Biharmegyében.

A kamara a miniszter leiratát egy bizottságnak adta ki s ezért nem akartunk a tárgyalások elé vágni, dacára, hogy tudomásunk volt róla, miszerint e tárgyban Zilah város polgármestere is Nagyváradon járt.

Azonban a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarában tartott értekezlet után néhány megjegyzésüket nem hallgathatjuk el. Az értekezleten megállapodtak abban, hogy a miniszternek a többek között a bánffyahunyad—zsisói és a bánffyahunyad—zilahi vicinális vasutonal kiépítését ajánlják. Ezen két vonal által a Szilágyság s különösen annak székhelye: Zilah nyerne egyenesebb és rövidebb összeköttetést Kolozsvárral. Ez helyes.

De éppen ez alkalomból feltétlenül szükséges, hogy Nagyvárad városa is megindítsa az akciót, hogy a Szilágysággal egyenesebb és közvetlenebb összeköttetésbe lépjen.

A múltban, mikor még a margitta—szilágysomlyói és a zilah—nagykárolyi vicinálisok nem voltak kiépítve, a Szilágyság kereskedelme és forgalma Nagyváradra gravitált a Meszesen keresztül. Ma azonban a Szilágyság forgalma nagyrészt Debrecenbe lett irányítva mert Nagyváradnál csupán Szilágysomlyónak van összeköttetése, míg Zilah és a Szilágyság többi része teljesen elkerüli Nagyváradot.

Ma az állapot a következő: aki Szilágysomlyóra akar utazni Nagyváradról, egy teljes fél napot kell feláldoznia. Ha pedig valaki Zilahra akar menni, ha reggel 7 órakor indul Nagyváradról, este 10 órakor érkezik Zilahra; míg ha a délutáni vonattal indulunk Nagyváradról, Szilágysomlyón meg kell hálni és másnap délelőtt 10 óra után jutunk csak be Zilahra. Így azután aki az egész napot nem akarja a vasuton tölteni, hogy a szomszédba eljusson, kénytelen nagyobb költséggel Püspök-ladány—Debrecen—Nagykárolyon át utazni. —Négy megyéa keresztül, nagyobb költséggel bár, de hamarabb jutni Szilágys központjába, mint a helyi vasuton.

Ez is nagyban hozzájárul ahhoz, hogy Zilah városa, kedvező helyzete és viszonyai dacára, nem fejlődhet úgy, amint azt bátran elvárhatnánk.

Zilahon jól tudják ennek az állapotnak a hátrányát, a fejlődésre bénító hatását s már régebben tervezgetik a zilah—csucsai vasutat, amelynek azonban óriási technikai nehézségek állják útját.

De nemcsak Zilahnak és a Szilágyságnak emminens érdeke, hogy jobb vasuti összeköttetése legyen a fővonallal, vagy legalább is Nagyváradal nyerjen előnyösebb összeköttetést, hanem Biharmegye és Nagyváradra is fontos. A dolog, hogy a Szilágyság forgalmát idekapcsolja s újból Nagyvárad legyen Szilágys megye kereskedelmi és forgalmi emporiuma, mint a múltban volt.

Erre szolgálna első sorban, hogy Szilágysomlyó és Zilah között rövid összekötő vonal épülne. A varsóci dombokon keresztül azonban szintén óriási nehézséggel járna és főleg sok költségbe kerülne a vasutépítés.

Nagyobb érdeke volna azonban Zilahnak, hogy vasuti fővonallal nyerjen egyenes összeköttetést. Ezt célozza a zilah—bánffyahunyadi vonal, azonban ez Nagyváradra nézve nem felel meg a célnak, mert csak Kolozsvárhoz hozná közelebb Zilah és Szilágys megyét.

Nagyváradnak oda kell törekedni, hogy Zilah Buczával, vagy legalább is Csucsával nyerjen összekötő vasutat, ha már közelebb, pl. Mező-Telegd és Zilah között nem lehet a vasutat kiépíteni.

ős-szerelem, mely nincs az erkölcsös nevelési elvekkel veszélytelenítve: vad, szilaj, vak; nem kutat, nem látogat, hanem feltétel nélkül átengedi a testnek összes idegszálát, a léleknek minden nyugalmát a röpke pillanatnak...

Öreg este volt már, midőn azt sugta a legény:

— Ne menj még be rózsám. Karja közé fogja a leányt. Az nem állott ellen, mert nem tudott. Nem volt ereje; de el volt telve forró vágygyal, szerelemmel... Forró csók és meleg ölelések között sas szárnyakon röptült az idő... Már pirkadott, midőn a lázból, a mámorból felocsudva beosont a házba, hol övéi édes álmaikat aludták, csak a beteg nyugtalanzkodott fekhelyén. Ő pedig belöveté magát ágyába, beletemeté láztól izzó homlokát a párnába: megeredtek a könnyei, keservesen zokogott.

Az apa jobban lett. A helyettes visszatért állomására. A leány magára maradt szegényével, nagy bánatával. Csüggedten, szóltanul végezte napi teendőit. Buskomorságba esett. Apja, anyja, testvérei észrevették a nagy változást, meg is kérdezték. A leány nem, vagy csak kitérőleg felelt. De midőn a bűn következményeit többé nem palástolhatta, s a csalhatatlan

anya szeme kétségbeesve sejteni kezdte a valóságot, megtörtén megvallott annak mindent...

A betegségéből lábadozni kezdő atyát rendkívül sujtotta a hír és ismét ágyba döntötte. Nem is kelt fel többé. Mindenkorra végzett vele a kor, melyet nagyban elősegített leányának csut szegénye.

A leány összetörve tanácstalanul állott halott apja előtt. Bűne egész súlyát érezte lelkére neheznedi. Tehetetlen volt...

Lombhullató őszi nap temették el az öreg baktert. A családnak ki kellett vonulni az őrházból. Beköltöztek a faluba. De a leányt nem volt maradása sehol. Az anyja szidta. Hugai gunyolták. Nem igen bujt ki a házból. Ha mégis kiment az utcára, menekülni volt kénytelen a kíváncsi tekintetek, a bosszantó és felháborító kérdések elül. Gyötrelmem volt az élete. Még egyben reménykedett: mégegyszer találkoznia, beszélni akart csábitójával. Úgy halotta, az lett az új ór. Elhatározta: kimegy hozzá: Arra akarta kérni, legyen apja gyermekének...

Bealkonyodott mire az őrházhoz ért, hiszen rövidke már ilyenkor a napok. Messziről látszott az őrház ablakából a lámpavilág. Mindinkább nagyobb izgalom vett rajta erőt. Oda ért. Mélységes csend, némaság vont be min-

dent. Egy lelket sem látott. Nagy fekete madár surrant el feje felett. Egész testében megrevegett s halk kiáltás hagyta el ajkát. Erőt meveten magán tolvajként sompolygott az ablakhoz... Egyszerre a szívéhez kapott, úgy érezte, vasmarokkal ragadta meg valami. Az egykori kedvese, a csábitó, fiatal barna menyecskével enyelgett — a feleségével... Sikoly hallatszott be az ablakon s a mosolygó menyecskének piros iszonyat rajzolódott arcára. A férfi kinézett, de már akkor senkit sem látott.

Mint az üldözött vad menekült a szerencsétlen, de lábai rövidesen felmondták a szolgálatot. Testi lelki kinjainak sulya alatt a sinekre roskadt...

... A piros zászlót kézbe fogva tisztelgett az új ór a pöfögve zakatolva érkező vicinálisnak. Azután fütty szó. Indulás. A vicinális tovább pöfögött. Odébb döccent egyet a mozdony: véres lett a kereke...

Az ór bement. Felvette a bundáját meg a színes üvegű kézilámpáját. Megcsókolta ifjú feleségét és megindult rendes útjára: vizsgálni a pályatestet...

PFÄFF KÁLMÁN

ajánl megbízható minőségű kalap különlegességeket izléses új formákban

Szigoruan szabott árak mellett.

E tárgyban a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara is meghozza véleményét, kell, hogy Nagyvárad városa is mielőbb megindítsa az akciót a Szilágyság forgalmának visszaszerzésére.

Krónika.

Krónikás: (Hangtalanul a szerkesztő előtt.)

Szerkesztő: Megint előleg kell?

Krónikás: Az tudom, hogy nincs!

Szerkesztő: Nos?

Krónikás: Szeretném tudni, hogy mit rendel meg a Krónika részére.

Szerkesztő: A fogam? Azt nem. Kihuzattam.

Krónikás: Szóval foghijas lett.

Szerkesztő: (Nem akarja meghallni konstataciót.) Hanem a harmadik egyetemet.

Krónikás: Kérem az nincs az étlapon, azt már megrendelte Hoványi Gyula.

Szerkesztő: Hát én mondom meg, hogy mit irjon?!

Krónikás: Kérem csak kérdezni szeretném, hogy kiporolhatók-e valakit.

Szerkesztő: Mit? Porolni akar?

Krónikás: Például a rendőrséget. A múlt héten rossz fát tett a szegények tüzeire és e miatt nem ártana, ha egy kicsit . . . úgy . . .

Szerkesztő: Azt már kiporolták a sértek.

Krónikás: No, kérem. Mondja szerkesztő ur! Hát nem botrány ez. A rendőrség görcsös fát mert adni ajándékba. Még ez csak tűrhető, hanem, a stréberek nem hordották le a pincébe és a szegény embereknek maguknak kellett lehordani. No hát ez már hallatlan vakmerőség.

Szerkesztő: Maga úgy beszél mintha megakarta volna revolverezni a rendőrséget és ez nem sikerült.

Krónikás: Kérem, kérem nekem nincs revolverem, csak vasbotom.

Szerkesztő: Már megint vic.

Krónikás: celek.

(Telefonon ürtelt csörtetéssel ront be a csendbe.)

Krónikás: Halló. No igen . . . A perzsa sah? Ne mondja! És mibe halt meg? Micsoda szellemes maga kolléga ur! Nagyszerű kipárnázott székben halt meg és a feleségei numeró 30 pár hűtlen lett hozzá abban a percben. Köszönöm nem kérek belőle többet . . . Szerkesztő ur! . . . Szerkesztő ur! Meghalt! Meg . . . Egészen meghalt. A feleségei már férjhez is mentek.

Szerkesztő: Fogják meg! Fogják meg!

Krónikás: Párnázott székben.

Szerkesztő: De kicsoda.

Krónikás: Hogy lehet ezt nem tudni? . . .

Egy ember, aki nem tudja . . . Hát a sah.

Szerkesztő: Ez sajnálatos baleset. Ezt nem irhatja meg. Irjon Kozmáról.

Krónikás: Hol van?

Szerkesztő: Még azt sem tudja.

Krónikás: Ja! Persze találkoztam vele. Igen a Molnárdában Károlyival együtt sütkéreztek a közönség tüzes tekinteteiben.

Szerkesztő: Nem fog mindjárt pikantériákat feltálni?

Krónikás: Hova gondol? Félre is teszem az ügyet. Hanem holnap fényes gyűlésen lesz részem (érdeklődés várás.) Roppanó fényes (semmi hatás). Eh, hát a cigányok gyűlésén leszek. Szinte látom, mint húzódik a nagyhaju csapat a kerítés mellett fogvacogva csendesen, Megannyi igazi ősi vér erekebe szorítva, kezeikben a hajlongó terjedelmes családja. Minden ágon tiz-husz rajkó ül, ki pipál, ki bagózik, ki meg tétlen ül, de ül mindenik. Gyöngye szellő fujdogál. A cigány foga vacog. A fehérség szoknyáját maga köré fonja, hogy a meletet jobban oda szorítsa.

Szerkesztő: Hallja. Ha maga a cigányokról akar valamit írni, akkor olvassa el Petőfi versét, hogy

Szent Kleofás, milyen karaván!

Krónikás: No tessék! Már ezt is elirták előlem! Az ember ma már igazán nem tudja, hogy irjon valami újat. Még Petőfi is konkurál velem.

Szerkesztő: Ühm. Fordítsa meg. Konkuráljon maga Petőfivel.

Krónikás: Szolgáltatjára, azonnal, mihelyt szerkesztő ur konkurrensé lesz Rothschildnak . . .

Kró.

Előfizetési felhívás.

Fel-felhangzik naponta a közönség panasza a tisztességtelen sajtó ellen. Amely beleavatkozik a magánélet zentélyébe. Amelynek művelői tollal irnak, de revolverrel dolgoznak. És a mely ellen kellene már valamit tenni . . . mondják itt is, ott is.

Kellene tenni és még sem történik semmi. Mert a közönség olyan sajtót kap, amelyet érdemel.

Levegőből a sajtó nem él meg, hanem a közönségből. Ha a közönség botrányhajhász revolverlapokat támogat, hát akkor ne tessék panaszkodni a botrányok, a revolverezés miatt.

Uj év kezdetén jó lesz ezzel számot vetni.

Tizenharmadik évfolyamába lép lapunk. Nehéz idők viharait állottuk ki, de a viharok csak megedzették erőnket, fokozták kitartásunkat, hogy soha egy pillanatra se feledjük a Tiszántul célját, hivatását. Hivatásunk az, ami a tisztességes sajtóé lehet: erős keresztény magyar társadalmat nevelni s annak kezébe jó ujságot adni. A vallásos, erkölcsös, hazafias magyar ember a mi ideálunk, azt szolgálja tollunk immár tizenkét év óta. Eseményekért küzdünk, a közérdeket szolgáljuk.

A mikor a sajtó kinövésai a közönségnek nyakára kezdenek nőni, nem lesz szerénytelenség tőlünk, ha egyszerűen multunkra mutatunk. Ami multunk erős záloga jövőnknek. Mikor tehát az új év kezdetén a közönség hathatós támogatását kérjük, abban a reményben tesszük, hogy a sajtóra való panaszkodás

nem marad üres szó s meglesz az a tanulság belőle, hogy a közönség a maga érdekében is a tisztességes sajtó zászlaja alá áll.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTUL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

† Janky József.

Városszerte mélyrésztételt keltett Janky József halála. Az a tisztelet és általános becsülés, amelyet az elhunyt derék fértiu puritán életével a legszélesebb körben a város és megye előkelő közönségénél méltán kiérdemelt, a legönzettelenebb megilletődést váltja ki a lelkekből az elhunyt ravatalánál.

Amint a gyászhirről a lapok útján a város közönsége tudomást vett, sokan keresték fel a gyászházat, hogy részvétüket kifejezzék, az összegyűlt családtagok előtt.

Megrendítő hatással volt a gyászos eset a hű hitvesre és az elhunyt nővérére özv. Lukács Györgynére, a kiket a súlyos csapás ágyba-döntött.

Az elmúlt nap folyamán elhalmozták a ravatalt a rokonok és jóbarátok szebbnél-szebb koszorúkkal.

A haláleset alkalmából több középületre, így a kereskedelmi és iparkamara, továbbá a Kereskedelmi Csarnok, a Kereskedelmi és Iparbank épületeire kitűzték a gyászlobogót.

A temetés ma, vasárnap délelőtt háromnegyed 11 órakor lesz a Kálvária-utcai gyászházról.

A temetésen a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tagjai testületileg vesznek részt.

A haláleset alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a legjobb s legszeretőbb férj, édesatyja, illetve nagyapja Janky József, életének 73 ik, boldog házasságának 41-ik évében f. hó 11-én este 6 órakor, rövid szenvedés után csendesen meghalt, Drága halottunkat f. hó 13-án délelőtt háromnegyed 11 órakor a Kálvária-utca 17—76. számú gyászházban fogjuk a róm. kath. egyház gyászszertartása szerint beszenteltetni s az újvárosi központi sirkertben eltemetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyane hó 14-én d. e. 10 órakor fog a várad-olaszi-i plébánia templomban az egek Urának bemutatni, mely végtisztességre rokonainkat, barátainkat

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

bánatos szívvél hívjuk meg. Nagyváradi, 1907. január hó 11. Aldás és béke poraira! Özv. Janky Józsefné bánatos neje, Janky Sarolta, Janky Mariska, Janky Augusztá, Janky József gyermekei. Kunz Gusztáv, Csanak János, ifj. Rimanóczy Kálmán vejei. Özv. Janky Antalné menyé. Janky Anti, Janky Magda, Janky Sándor, Kunz Józsi, Kunz Gusztá unokái. Csanak Mariska, Csanak Pista, Csanak Jancsika, Rimanóczy Kálmán, Rimanóczy Laczi, Rimanóczy Rózsika unokái.

A kereskedelmi és iparkamara szintén adott ki gyászjelentést a következő szöveggel:

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara mély megilletődéssel és őszinte benső részvétellel tudatja alakulásától tíz évig volt nagyérdemű elnökének s a legutóbbi időig buzgó beltágnak, kereskedelmünk és iparunk kiváló vezér-férfiának, Janky József urnak, áldásos, a hazai kereskedelem fejlesztése körül felejtethetetlen érdemekben gazdag, tevékeny élete 73-ik évében, f. évi január hó 11-én történt elhunytát. A boldogult hült tetemeinek örök nyugalomra helyezése f. évi január hó 13-án vasárnap délelőtt háromnegyed 11 órakor megy végbe a kálvária-utcai 17/76. sz. gyászházban. Mely végtisztességre a kamara összes tagjait tisztelettel meghívjuk. Nagyváradi, 1907. január hó 12. Emlékét hálás kegyelettel őrizzük!

*

Néhai Janky József kiváló vezető szerepet vitt Nagyváradi kereskedelmének életében s szaktudása, fáradhatatlan, buzgó munkássága becsessé és hasznossá tették közéleti szereplését. Hosszu évekig igazgatója volt a Bihar-megyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbanknak; midőn a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara felállított, a tagok bizalma őt választotta az elnöki állásra s két cikluson át, 10 évig töltötte be eredménydus buzgalommal ezen diszes állást. Tevékeny részt vett minden humánus és társadalmi akcióban. A kereskedelmi kórodának közel félszázadig igazgató-elnöke volt. A városi közügyekből is kivette részét; a törvényhatóságnak évtizedekig volt méltán becsült tagja. Mintegy évtizeddel ezelőtt virágzó üzletét eladta s azóta teljesen a gazdálkodásnak élt; s mint kitűnő szőlősgazda volt ismeretes.

Családi élete, nejevel szül. Szekerák Augusztával, a legpéldásabb volt mindvégig; megáldva szerető gyermekektől, akik most megtört, vérző szívvel szokognak a legjobb férj, s a szerető apa kihált porhüvelyénél.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Karg János báró elutazása.** A nagyváradi háziezred volt kitűnő és népszerű parancsnoka, báró Karg János tegnap a délutáni gyorsvonattal utazott el véglegesen Nagyváradról. Elutazásakor kikísérte az egész tisztikar, melynek minden egyes tagjától szívélyes búcsút vett az ezredes. Karg tudvalevőleg a budapesti dandárnak lett a parancsnoka.

* **A megyeháza.** Erős, százados alapon pihen vármegyénk székháza. Es ez az erősség olyan erős, hogy a modern építkezés nem tud belőle még csak egy folyosót sem hódítani. Azon módon van most is a régi épület, utóvára közepén a tűzveszélyes istállóval, meg rejtelmes folyosóival, mint volt régen. Az istálló még csak tűrhető, anem az épület földszinti folyosója valóságos lovagvárbeli földalatti folyosó, melyben a csodálatos módon belopódzott villanylámpa egész nap tusakodik a vak sötétséggel. Az épület azon részéről van szó, ahol az árvaszék van. Hosszu nyitott folyosó fut el az irodák előtt. A szél csak úgy fűtyöl benne fantasztikus akkordokat, ho-

szinte az ember haja az ég felé áll, minek következtében a kalap szárnyra kél s versenyt röptül a sivitó széllel. A naponként ott megforduló számos fél, különösen románok, csak úgy vetik magukra a keresztet rájuk kötött bundájuk alatt, nem tudván elképzelni, mi süvit oly bizalmasan. Sok megyei ember már megszokta ezt a különös zenét, mely még az ajtókat is rázza és azt mondja, hogy nem kell azt onnan kiűzni, mert a visszajáró lelkek azok, melyek buzdítják az utódokat. De akár hová tegyék a buzdítást a felek és a hivatalnokok nagy részének egészsége előbb való mindenél és a hirhedt folyosót talán jó volna ajtókkal ellátni.

* **Ováció a kitüntetett tanítóknak.** Megemlékeztünk arról, hogy a király Winkler Lajos, Makai Vince, Szemetha György és Fánosházy János tanítókat arany érdemkereszttel tüntette ki. A kitüntetés városzerte általános örömet keltett s mint értesülünk a tanügy vezetői, tanügy barátok s jó barátok, nemkülönb a volt tanítványok a kitüntetett tanítókat lelkes óvációkban fogják részesíteni. A mozgalom a közs. polgári fiu iskola tantestületéből indult ki, ahol egymásután keresik föl a volt tanítványok a jelenleg is működő igazgatót Winkler Lajost. Az érdemjeleket minden valószínűség szerint a főispán adja át a kitüntetetteknek ma még előre nem látható időben. A hivatalos ünnepély után a polg. fiu iskola tantestülete a volt tanítványokkal együtt külön ünnepélyt rendez. A helybeli községi polgári fiu iskola vezetése kezdetől fogva Winklerre volt bizva s egy félszázadon keresztül hatalmas gárdát nevelt, mely gárdának tagjai részint városunkban, részint szétszórva az ország minden részében derekasan felelnek meg hivatásuknak. Az elemi iskolák tantestületei az érdemrendek átadása után szintén külön óvációkban részesítik a kitüntetett tanítókat. Az átadás napjának estéjén közös bankettet rendeznek, amelyen előreláthatólag képviselve lesz városunk egész társadalma. Itt említjük meg, hogy a kitüntetett tanítókat nap-nap után számosan gratulálják városunkból s az ország minden részéből

* **Kinevezés.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Major Lajos pénzügyi titkár nagyváradi pénzügyigazgató helyettesét jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett pénzügyi tanácsossá végleges minőségben kinevezte.

* **Vallás és szociáldemokrácia.** Hogy a szociáldemokrata jelszó: »A vallás[magánügy], a gyakorlatba mennyire érvényesül, arról ismét fényes bizonyosságot tesz egy belga szociáldemokrata pártlap, a »Journal de Charleroi«, mely a következőket írja: »Nem lehet az szocialista, aki valamely valláshoz tartozik. Aki magánéletből nem írja ki a vallás minden nyomát, nem vallhatja magát szociáldemokratának. Bizonyára ritkák az olyan esetek, hogy küzdő szociáldemokraták annyira elfeledkeznek magukról, hogy résztvesznek a vallásgyakorlás szegyenében, bár ilyenek is találhatók.« Nos ugy-e, hogy »A vallás magánügy?!

* **Adományok a Mensa javára.** A nagyváradi jogakadémiai ifjuság Mensa bizottságához ujabban a következő adományok érkeztek a létesítendő Mensa Academica javára: Tisza István gróf 20 K., Papp György magánzó 2 K., mely adományokért ez uton is köszönet mondott a Mensabizottság. A bizottság egyúttal felkéri mindazokat, akik a Mensa Akademica javára való gyűjtés céljából gyűjtőleveket kaptak, hogy e gyűjtőleveket rövid időn belül a jogakadémia Mensa-bizottsága

elnökéhez, Tunyoghy Lajos joghallgató címén visszajuttatni sziveskedjenek.

* **A gyárak egészségügye.** A megyei főorvos tegnap jelentést tett az alispánnak a gyárak egészségügyének megvizsgálására vonatkozólag. A multban ugyanis a gyárak egészségügyi állapotát nem vizsgálták meg rendszeresen. A főorvos a jövőben ezt nem akarja megengedni és kéri az alispánt, hogy rendelje el, miszerint a gyárak évenként többször is megvizsgáltsanak. Az alispán e jelentésre kiadta a főszolgabírónak, hogy egészségügyi viszonyait a gyárak évenként többször vizsgálják meg és az eredményről tegyenek jelentést.

* **Főnökök figyelmébe.** A magántisztviselők egyesületének állásközvetítő osztálya a t. főnök urnaknak díjtalanul rendelkezésére áll. Állástkereső könyvelők, irodatisztek, utazók, gyakornokok állandóan előjegyzésben vannak, Felvilágosítással készséggel szolgál az egyesület ügyvezető tisztviselője. Hivatalos órák délután 3-5-ig. Helyiség: Kossuth Lajos-utca 13. sz. I. emelet.

* **Feloszlott hitközség.** A minden törvényes alapot nélkülözve megalakult nagyváradi baptista hitközség a miniszter körrendelete alapján nem volt megalakultnak tekinthető. A vezetőség kénytelen volt a gyülekezetet feloszlítani és a budapesti hitközségbe olvasztani mindaddig, míg törvényes alapokon újra meg nem alakulhat. A feloszlatast tegnap jelentették be.

* **Nánhegyes—Nánhegyessel.** Ismeretes olvasóink előtt a vasut igazgatóságának azon átirata, melyet az alispánhoz intézett, s a melyben a fenti község elnevezésének hivatalos megállapítását kérték. A vármegye ezt az átiratot meglehetősen felületességgel intézte el. Ugyanis a helyett, hogy a levéltárban kutatott volna a község eredeti neve után, egyszerűen a főszolgabíró kérdezte meg mintha ezt nem megtehetné volna az igazgatóság is. A főszolgabíró tegnap válaszolt e kérdésre és hivatalosan kijelentette, hogy a községet nem Nánhegyesnek, hanem Nánhegyessel-nek hívják. Illik a állapotokhoz.

* **Felrobbant kazán.** A felsődernai aszfalt gyárban tegnap borzalmas szerencsétlenség történt. A gyár egyik kazánja eddig ismeretlen okok miatt felrobbant. A kazán mellett a robbanás ideje alatt gépészember nem volt. A szerencsétlenség tegnap éjjel 1 órakor történt. A kazán közelében az anyag közvetítő edények mellett, két ember Székely Elek és Kádár János dolgoztak. A felrobbant kazán vasalakereszei a két embert súlyosan megsebesítették. A nagy robbanásra összefutott a gyár személyzete köztük az orvos is, aki a két embert azonnal megvizsgálta. A vizsgálatkor még élt mindenik, azonban eszméletlen kívül voltak s így kihallgatni nem lehetett őket. A két szerencsétlen emberek reggel hat óráig tusakodtak a halállal, míg végre az megváltotta őket szenvedéseiktől. Az esetről értesítették a királyi ügyészséget is, mely elrendelte a nyomozati eljárás megindítását. A vizsgálatot a margittai járásbíró vezeti.

* **Találtak egy Halász Sándor névre szóló »Báró Hirsch Mór« jótékonyági tagkönyv váltóleszámitolási jegyzéket, továbbá 1 drb. két arany gyűrűről szóló zálogcédulát. Igazolt tulajdonosai a rendőrség bünyügyi osztályánál átveheti.**

* **Nagy váltóhamisítás a fővárosban.** Rizinger földbirtokos Tivadar nevű fia atyja

nevére 60 ezer korona erejéig váltót hamisított és Amerikába szökött. A váltók már lejártak, az atya megtagadta a fizetést. A hitelezők a rendőrségen megtették a feljelentést. A rendőrség elrendelte a körözést.

* **Elveszett** tegnap délután a Kossuth Lajos-utcától Korona-utcaig vezető uton egy Schmeltzer Antal névre szóló takarékbetűti könyvecské. A becsületes megtaláló kéretik, sziveskedjék azt Schmeltzer Antal fodrászüzletében Kereszt-utca 5. szám alatt átadni.

A SZENT-LÁSZLÓ nyomdában legújabb divatu és legcsinosabb névjegyek, valamint a legszebb báli és esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle nyomtatványo kjutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.

Kávé, tea és rumszükségletét legjobban a **FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG** fióküzletében, Fő-utcán szerezheti be, miután oda az áru egyenesen a termelő országokból érkezik. Kítűnő zamatu pörkölt kávé folytonosan frissen kapható. Telefon 637.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár. Most jelent meg a 21. kötet első füzeté a következő tartalommal: dr. Rott Nándor: Iskoláink jövője. — Székely Károly: Természettudományi Szemle. — Korányi Sarolta: A német katolikus nők társadalmi szervezkedése. — Paksy Gáspár: Visszakivánás — A nagy nap. — Költemények. — Andor József: Ijjas Tamás végzete. Regény. Első közlemény. — Kiss Menyhért: Tersattón. Költemény. — Cziklay Aladár dr: Legújabb bölcséleti tankönyvünk. — gd.: Folyóiratok Szemléje. Könyvismertetések és bírálatok: Vay Péter gróf: Keleti császárok és császárságok. Ism. Szeghy Ernő dr. — Széchenyi Imre gróf: Az egyke. Ism. Török Mihály dr. — Brózik: Magyar egyetemes atlasz. Ism. Ptolomeus. — Retzbach: Leitfaden f. soc. Praxis. Ism. R. R. — Czauberka: Kuruckori fegyverek. Ism.: II-g. — Kertész Kálmán: Elbeszélések. Ism.: dr B. J. — A »Katholikus Szemlé«-t a Szent-István-Társulat rendes tagjai tagilletmény gyanánt kapják. Nemtagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Előfizetések valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

Gyakorlati közigazgatási könyvtár és döntvénytár. Dr. Dolenécs József ügyvédnek ez a jeles folyóirata január 1-vel már III. év folyamába lépett. Az 1. füzet főlapja több érdekes kérdést világít meg. A könyvtári részben dr. Vita Emil fővárosi tanácsjegyző kezdi meg. »Az egyesületi jog« című ilyen praktikus munkáját. A döntvénytári rész tiz elvi jelentőségű döntvényt közöl. A kiváló folyóirat havonta kétszer jelenik meg, előfizetési ára 1 hónapra egy korona.

A modern rajzoktatás vezérfonala. Tanügyi irodalmunkban hiányt pótló munka jelent meg a múlt évben a fenti cím alatt. A munka második kötetete a napokban került ki a sajtó alól. Szerzője Szűts Izsó helybeli ipariskolai igazgató, akinek csaknem három évtizeden keresztül a külföldön és hazánkban szerzett tapasztalatai vannak e műben lefektetve. A kötet az elsővel egybekötve egy tökéletes egészet alkot. A rajzoktatás eszmei

körébe vezet s a rajzoktatás módszerének az elemi iskoláktól a tanítóképzőig való fokozatos kezelésével ismerteti meg. A mű első kötetének megjelenését a tanügyi és országos lapok a legnagyobb elismeréssel fogadták s az iskolafenntartó hatóságok megtették a lépéseket e jeles műnek az iskolai könyvtárakba való beszerzése érdekében. Amidőn a munka második kötetének megjelenését hírül adjuk, fölhevjuk a tanügyi vezetőket e kiváló vezérfonalra, mely hivatva van hazánk rajzoktatását modern alapokra fektetni. Ugy az első, mint a második kötet megrendelhető a szerzőnél. Ára 6—6 korona.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap: d. u. Gül Baba este Papa leánya (Kornaival.)
Hétfő: Papa lánya.
Kedd: Papa lánya.
Szerda: Papa lánya.
Csütörtök: Vig özvegy.
Péntek: Cigánybáró.
Szombat: Lovag ur (ujdonság.)
Vasárnap: Lovag ur.

A papa lánya. Kornai Bertával eredeti ujdonságot mutat be ma este a színház. Dr. Molnár Gyula énekes bohózata, »A papa lánya« az ujdonság, amire ambícióval folynak napok óta a próbák, úgy hogy ma megtartható a premiér. A mulatságos darab címszerepét Kornai Berta játssza, míg a papa, egy alezredes Szarvasi Soma lesz. Mellettük Lányi Edith és Palásthy visznek vezető szerepet. Stojanovits szép muzsikája mellett több helybeli betétet is fognak énekelni.

Kornai Berta Debrecenben. A színház vendégét meghívták Debrecenbe több fel lépésre. Kornai Berta a »Papa lánya« előadásai után Debrecenbe megy és jövő héten visszakerkezik, mikor is a »Szegény Jonathán«, »Nebántsvirág«, »Koldusgróf« és a »Bohémszerel em«-ben folytatja vendégjátékait a Szigligeti színházban.

MULATSÁG.

Mulatság Vrad-velencén. A »Várad-velencei polgári Kör« 1907. január hó 13. napján (vasárnap) saját helyiségében (Koloszvári-utca, Feldheim-ház) hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez. Beléptidj: 1 korona. Kezdeté 8 órakor.

Műsor:

1. Felolvasás. Irta és tartja: Göndör Ferenc hirlapíró.
2. Szavaltat. Előadja: Szacsvey Ilonka.
3. Magyar nóták. Előadja: A v. velencei műkedvelő zenekar.
4. Szavaltat. Előadja: Helfi Sándor.
5. Hegedű szóló. Előadja: Kasza Jenő.
6. Monolog. Előadja: Dancse Rózsika.

A Legényegylet háziestélye. A nagyváradai katolikus legényegylet ma, vasárnap este az egylet helyiségeiben háziestélyt rendez, melyre ez uton hívja meg az egylet jóbarátait és ismerőseit.

Jogász-bál. Az elit mulatságok legbájosabbika és talán a legpoetikusabbika a jogász-bál elé, mely január 19-én lesz a Kereskedelmi csarnokban, élénk érdeklődéssel néz egész Biharvármegye. A szokásos bálanyai tisztet Nadányi Károlyné, Sokoll Józsetné, br

Szentkereszty Zsigmondné és Mártonffy Gyuláné töltik be. Nagyvárad, illetve talán egész Biharvármegye közügyei terén is ismeretes lelkes hölgyek és szeretetreméltóságuk által kiváló asszonyok a biztos siker előhírnökei. Nem kis részük van a rendezőségnek élén a segély-egylet elnökével Porubszky Gyulával a bál rendezése körül, kik városligetté fogják átalakítani az egész Csarnokot s emlékezetessé akarják tenni még évtizedek múlva is a jogász-bált.

A bálrendezés felkéri mindazokat, kik a meghívókat nem kapták volna kézhez, forduljanak a rendezőséghez. A karzat jegyek pedig, tekintve azok csekély számát, már most előjegyeshetők Erődy H. cukrászdájában.

TÁVIRATOK.

Strasznoff Ignácot elítélték.

Budapest, jan. 12. (Saját tud. táv.) Strasznoff Ignácot, az ismert nevű szélhámost, kinek bűnpörét ma tárgyalta a zágrábi bíróság, 5 évi súlyos börtönre ítélték szélhámosságáért.

TANÜGY.

Siketnéma gyermekek felvétele. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1904. évi 21158. számú rendelete értelmében Arad-, Békés-, Bihar- és Csanádmegyék a siketnémák aradi államilag segélyezett iskolája körzetéhez tartoznak és az iskolának ezért ebből a négy vármegyéből kell a siketnéma gyermekeket felvennie. Az oly szülöket, akiknek siketnéma gyermekük van és őket szeptember hóra az iskolába beadni óhajtanák, ezzel felhevjuk, hogy mielőbb, de legkésőbb február hó végéig tolyamodjanak felvételért. Legcélszerűbb, hogy ha a szülők előbb az iskola igazgatóságához fordulnak, ahonnan ingyen kapják meg a szükséges nyomtatványokat és a részletes felvilágosítást. *A felügyelő bizottság elnöksége.*

Z E N E.

Kamarazene.

Ma este lesz megtartva a Kereskedelmi Csarnok disztermében a IV. kamarazenehangverseny, melyen közreműködik a fiatal nagy-hírű zongoraművész Stefániai Imre is. A hangverseny pontban 8 órakor kezdődik. Jegyek 6, 4, 3 és 2 korona árban Vidor Manó könyvkereskedésében és az esteli pénztárnál kaphatók.

Műsor:

1. Schumann: Fantasia. Előadja: Stefániai Imre.
2. Tosaikowsky: Andanse Doovák: Valcer I. hegedün: Dr. Barta Andor, II. hegedün: Fehér Adolf. Violán: Vomácska József. Cellon: Dr. Kun Izidor.
3. Chopin: Nocturne Tisdur, Etűde Fdur, Asdur, Gesdur és Walse Asdur Straus Stefániai: »Ander schönén, Clauen Donau«. Előadja: Stefániai Imre.
4. Borodin: Nocturne. Előadja: a vonós-négyes.
5. Liszt: Lucia di Lammermoor Fantasia Liszt: Tündértánc. Liszt: Tarantella. Előadja: Stefániai Imre.

NYILTTÉR.

Vasárnap 1907. január 13-ikán este 8 órakor a Kereskedelmi Csarnok dísztermében, a IV. kamarahangversenyen

STEFÁNIAI

Imre berlini zongoraművész működik közre. Jegyek **6, 4, 3, és 2 koronáé**t Vidor Manó Bémer-téri könyvkereskedőnél kaphatók.

Ózv. Dr. Deákné

Fogműtermében

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.**

A legjobb amerikai porcellánból készít

fogakat,

végez minden e szakmába vágó műveletet.

Egyszeri vásárlás által mindenki meggyőződik, mily olcsón lehet az ujonnan megnyitott

**arany, ezüst, ékszer
és óra áruházban**

vásárolni,

Bémer-tér 2. szám, az emeleten
(Molnár-féle cukrászda fölött.)

1 finom nickel óra	2	frt.	50kr.
1 finom acél óra	2	frt.	75kr.
1 valódi ezüst óra	5	frt.	— kr.
1 arany női óra	12	frt.	— kr.
1 arany férfi óra	25	frt.	— kr.
1 20 grm. arany férfi lánc	24	frt.	— kr.
1 35 grm. női Lorgnon lánc	41	frt.	— kr.
1 4 grm. karika aranygyűrű	5	frt.	— kr.
1 3 grm. fejes aranygyűrű	3	frt.	50 kr.
1 ingaóra ütőszerszeggel	8	frt.	— kr.
1 falióra ütőszerszeggel	2	frt.	50 kr.
1 ébresztőóra	1	frt.	50 kr.

Uj órákért 5 évi jótállás.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközök, meg nem felelő árut visszacserelek. — Altalamb javított órák és ékszerek, mint ujak kerülnek ki műhelyemből 3 évi jótállás mellett, rugótörés esetén is. Tessék árjegyzéket kérni

HERBST FÜLÖP,

amerikai mű-órás és ékszerész.

SPORT.

A sport Biharban. Biharvármegye óriási területén szinte hihetetlennek tetszik, hogy a sport egyáltalán nem virágozik. Legutóbb a belügyminiszter körrendeletet intézett minden vármegye törvényhatóságához, hogy a területén működő sport-egyletekről kimutatást készítsenek és azt hozzá terjesszék fel. A belügyminiszter körrendeletének a főszolgabírák tettek eleget és betérjesszék a kimutatásokat. A jelentésekből kitűnőleg az egész Biharvármegye területén a 17 járásban egyedül Székelyhidon van sport-egylet: »Korcsolya és Csónak-Egylet.« A többi 16 járásban még híre sem hallották a sportnak.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 48.

Irta: Fergus Hume.

— Angolból. —

Mikor a házigazda ily határozottan fejezi ki óhaját, fulajdon asztalánál, nem igen lehet tovább firtatni a megtiltott dolgot, de azért Brian nagyon szeretett volna még többet is kérdezni az öreg Válpától. Erettly azonban, mintha csak kitalálta volna Brian szándékát, mindjárt az asztalbontás után behívta dolgozószobájába az öreg gyarmatost, azzal az ürügygel, hogy üzleti ügyekről óhajt beszélni vele. E közben a hölgyek átmentek a szalonba és Fitzgerald is utánuk ment. Mikor belépett, Madge épen Mendellsohn valamelyik dalát zongoráztatta.

— Micsoda halotti dal ez, Madge, — szólt, menyasszonya mellé ülve; — valami vigabbat kérünk!

— Ugy van! — helyeselte Rolleston; — ez a klasszikus zene csupa humbug. Valamennyinél többet ér a »Szép Heléna« akármelyik kupléja!

— Ugyan, Párl! — szólt rá a felesége szemrehányóan.

— De kedvesem, — szabadkozott Rolleston, — abban talán csak igazat ad nekem, hogy...

...Hogy Offenbach a varróleányoknak való, — vágta ketté a vitát Featherweight Julia szigorúan.

Rolleston azonban, akit a pezsgő vakmerővé tett, nem hagyta letorkoltatni magát, hanem odaült a zongorához és nagy tüzzel eljátszotta Offenbach egyik keringőjét, még pedig az egész társaság örömeire.

— Ez az igazi zene! — mondta büszkén s mindjárt egy másik keringőbe fogott.

Madge és Brian kimentek a verandára. Az óceán acélszürke hullámai ezüstös fényben tájékozottak, amint a holdfény ragyogó sávokat szántott rajtuk s az esti szellő feléjük hozta a kikötő gátjain megtörő habok morajló dalát...

— Milyen kísérteties ez a beszédes némaság! — mondta Madge halkan s önkénytelenül is közelebb simult Brianhoz.

— A természetben nincsenek kísértetek, — felelte Brian komoran. — Csak a lelkiismeretnek vannak halottjai: a gonosz emlékü évek hazajáró kísértetei, az elkövetett ballépések, könyelműségek emléke, amely lélelmetesebb, mint a temetőben nyugvó hallottak lelkei. Mert ezek alszanak: a lelkiismeret halottjai pedig föl-föltámadnak és megmérgezik az élet örömeit...

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sz. Gy. Minden rendben van.

S. Gy. Az eredeti igen sikerült. A fordítás azonban tárgyánál fogva nem jöhet a mi lapunkban. Kár, mert igen dallamos, jó fordítás, Csak tovább, de lefordításra érdemesebb verskell!

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, január 12.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, január 12.

Buza április	— — —	14.92	—	14.94
Rozs április	— — —	13.40	—	13.42
Tengeri május 1907	— — —	10.32	—	10.34
Repce aug.-ra	— — —	25.80	—	26.—
Zab ápr.-ra	— — —	15.00	—	92.78

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 január 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.75
Magyar koronajárdék 4%	— — —	96.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	96.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény 96	— — —	—
Magyar gyermek sorsjegy-kölcson	— — —	204.50
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	153.—
Osztrák járdék papirban	— — —	90.—
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.10
Osztrák korona járdék	— — —	117.—
Osztrák járdék aranyban	— — —	99.—
1880. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17.60
Magyar hitelbank részvény	— — —	814.50
Városi villamosvasut	— — —	327.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	679.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	14.12
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	676.50
Német birodalmi márka	— — —	19.90
London vista	— — —	117.62
Páris vista a	— — —	9.45
20 márkás arany	— — —	23.48

Forgalmi kimutatás 1907 jan. 7-8

Tisza buza körülbelül 3500 htl — Kétszeres buza 1600 hltr Rozs 2100 hltr Árpa 1000 hltr Zab 900 hltr Tengeri 800 hltr burgonya 240 hltr.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 190 félhizott 218 drb 2 évestől feljebb 261 drb 1 éves től feljebb 246 Süldő 256 drb malacz 180 drb. Vágó marha 226 drb Jármos ökör 580 drb Fejős tehén 1180 drb borju 500 drb bivaly 40 drq juh és kecske 170 drb Ló 1863 darab

Marha ártáblázat 1907. évi jan. 7-8

1 pár I-ső rendű jármos ökör 760—950 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 640—840 korona.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 580—700 korona.
1 drb fejős tehén 260—500 kor., 1 drb vágó ökör 300—480 kor. 1 drb. vágó tehén 250—400 ökör 1 drb veres borju 42—60 kor. 1 drb. fél éves borju 75—100 kor., 1 drb egy éves borju 80—190 kor., 1 drb két éves borju 100—250 korona. 1 drb hizott sertés 116—120 kor., pár fél éves sertés 38—60 kor., 1 pár egy éves sertés 72—90 kor., 1 pár két éves sertés 130—190 korona. 1 drb. igás ló 170—250 korona. 1 pár ökrbőr 80—100 gor., 1 pár tehénbőr 60—80 kor. 1 pár borjubőr 10—12kor., 1 pár ló bőr 30—36, korona.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

HIRDETESEK

jutányos árban

felvétetnek a

„TISZÁN TÚL”

kiadóhivatalában.

Egy két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

12129—1906.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbiróság, mint telek-könyvi hatóság, közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatóan Hulle Tódor és neje Buhás Mária végrehajtást szenvedő elleni 179 kor. 90 fill. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék (a magyarországi kir. járásbiróság) területén levő Dusesd községben fekvő s a dusesdi 84 sz. tkvben A I. 32. 325 548 hrsz. alatt foglalt ház belsek és szántóföldekből álló jószág-estnek Hulle Tódor és neje Buhás Mária tulajdonát képező háromnegyed részére az árverést 699. kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanok az 1907. évi január hó 29. napján délelőtt 9 órakor Dusesd község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 69 korona 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3335. szám. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1906. évi november hó 10. napján.

A belényesi kir. járásbiróság, mint telek-könyvi hatóság.

Lukács Lajos,
kir. albiró.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, oszúznál és meghűléseknel, bedörzsölésésképpen használva.

• **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D: Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart tartáron 3 lefeljebb 3-4 watt fogyasztással egyenként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, hó világos (matt), avagy fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa kábelvezetések ugyancsak kártéri áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyeregyenként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos művezetés elváltaja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávát szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Belépési felhívás.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
1907. január 1-én nyitja meg
12-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon célnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félre tenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzett üzletrész után 20 fillér, mely 3 évig, vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetéli könyvecskek kiadása mai naptól kezdve d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) eszközöltetik.

Nagyvárad, 1906. november 6.

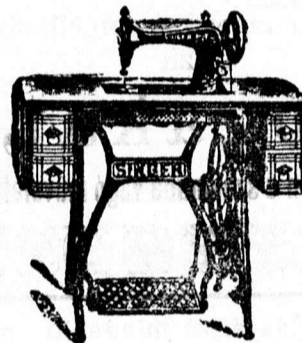
Az igazgatóság.

A 12-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfőn délután 3—5-ig,
Csütörtök délután 3—5-ig

SINGER

varrógépek

a legnasznosabb

karácsonyi ajándékok.

Singer Co. Varrógép Részv.-Társaság.

Nagyvárad: Zöldfa-utca 33.

Meghívás.

A Nagyvárad Hitebank Takaré-
és Segélyszövetkezet folyó év január
hó 16-án délután 4 órakor tartja

rendes évi közgyűlését

melyre a t. üzletrészeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági és felügyelői-bizottsági jelentés a II-ik évtársulat eredményéről.
 2. A II-ik évtársulat üzleteredményének megállapítása, az osztalék kifizetést idejének meghatározása.
 3. Esetleges indítványok
- Nagyvárad, 1907. január hó 8.

Az igazgatóság.

Nagyvárad Város Villamos Műve ser-
tésvásári telepén

porosz kőszén

(szalonszén) kapható

3 kor. 80 fillér

beszerzési áron. Az egyszerre vásárolt
tőha minimális mennyiség 3 métermázsza

Párizsi világkiállítás 1900 Grand Prix 1896 milleniumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers Concors

Telefon: 280. sz. Alapítva: 1854.

Első Magyar Részvény-sertözde KŐBÁNYA.

Főraktár Nagyvárad és Biharvár-
megye területére saját házukban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek cégnél.

Hordókba és palaczkokba fejtve, forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ászkok, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait is minőségileg jóval fölülmulják. Főraktárunk a palaczk-osztályra különös gondot fordít s azt a legujabb, legtökéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palaczkokban hozunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél**

Góliát, maláta sör kapható: *Fanky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Főrös, Maár és Szabó, Lakatos Júlia* (Széchenyi-tér), *Tisztviselők fogyasztási szövetkezete* (Uri-utca), *Reich Antal, Blaha István, Kern és Petrovics* (Fő-utca).

Kérjünk mindenütt kőbányai Részvény-sört.

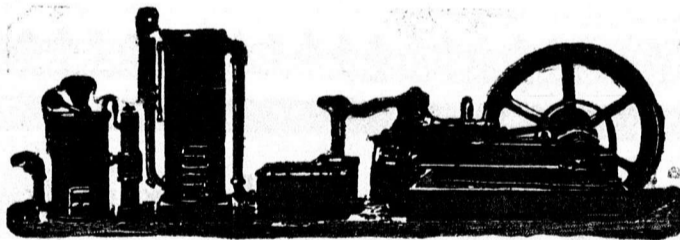
Oszers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hírnévnek örvendő benzin lokomobiljait benzin lokomobilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

1-2 fillér üzemi
költséggel Elis-
tömörítőrendü
mert emány!
gyártSolid

kivitel! Kitünő
referenciák!
Kedvező fize-
tési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

Pénz!

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsonöket

10-75

ivre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsonöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagé **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtokok parcellzását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.

Nagyvárad, M. utca... sz.

Telefon szám 424.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD Zöldfa-utca elején

Farsangra szükséges báli dolgokat, ruha behuzatokat, gasokat, flittereket a

legnagyobb választékban

lehet kapni. — Ugyszintén minden faj csipkékben nagy raktár.

AZ ÁRAK FELÜLMULHATATLAN OLCSÓK.

Tisztességes kiszolgálás mellett ajánlunk

részletre

kizárólag jobb minőségű ruházati cikkeket

Tisztelettel

KLEIN GÉZA és ÖDÖN

és divatruháza Nagyvárad, Fő-utca, a Széchényivel szemben.

Női, leány, és gyermek-felöltöket, valamint férfi és fiú téli kabátokat és ruhákat készen vagy méret után. Nagyválaszték mindennemű costum, ruha, pongyola és blouz-szövetekben, ugyszintén finom fekete és világos divatkelmékben. Legnagyobb raktár pamut és cérna-vásznakban, kitűnő kanavász. Raktáron tartunk teljes menyasszonyi kelengyét minden árban, ugyszintén férfi-, gyermek fehérneműt, valamint harisnyákat. — Összes szoba-berendezési cikkek kaphatók, ugymint: ágygarnitúrák, függönyök, paplanok, matrácok stb.

Szőrme áruk, barkettek és trikot alsó szoknyák.

Gyászruhák megrendelhetők, 6 óra alatt elkészíttetnek.

Olcsó árak!

Tessék meggyőződni!

Olcsó árak!

Új varroda és szabász-terem.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletemet egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő gyermek- és női ruha, valamint mindennemű férfi, női és gyermek fehérnemű varrodával és szabászteremmel bővítettem ki úgy, hogy aki *Alkalmi Aruházamban* igen jutányos árért vásárolt szövet, schifon, vászon, flanel, barchet vagy bármily árucikket, gyorsan, izlésesen és *eddig még nem létezett* olcsó árban készítettem el. Az általam elvállalt darabokért felelőséget vállalok.

Miután ezen vállalatomat nem anyagi érdekből, hanem csupán a tisztelt vevőim kényelmére és kívánságára rendeztem be, kérem próba rendeléseikkel állítsom valódiságáról meggyőződni.

B. pártfogást kérve, vagyok kitűnő tisztelettel, az Alkalmi Aruház tulajdonosa

SZÉKELY JENŐ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. Fröhlich-féle hentesüzlet mellett.

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság

zárszámadása II-ik (1906.) üzletévérről.

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

Vagyon				Teher			
Pénztár készlet	177448	57		Részvénytőke	1000000	—	
Váltó tárca	4557002	97		Tartalékalap	28000	—	
Átmeneti (parcellázás) váltó kölesön	641000	—		ez idei hozzájárulással 68000 K.			
Jelzálog kölesönök	183854	—		Betét	2494257	03	
Előleg kölesönök	35187	85		Folyó számla hitelezők és folyó számlán betét	460903	98	
Folyó számlán adósok	828214	43		Visszeszámitolás	1875184	45	
Értékpapírok	156637	—		Tovább adott átmeneti kölesön	641000	—	
Intézeti ház	55463	20		Hátralékos betét kamat adó, illeték, stb.	5423	22	
Váltó úrlap, bélyeg, stb.	430	—		Osztalék hátralék mult évről	250	—	
Felszerelvény leírás után	5000	—		Átmeneti kamatok előre beszedve	60791	68	6565810 36
Átmeneti kamatok előre fizetve	19179	38	6689417 40	Nyeresség áthozat mult évről	1295	82	
				Ez évi tiszta nyereség	122311	22	123607 04
			6689417 40				6689417 40

TARTOZIK

Nyereség és veszteség számla.

KÖVETEL

Veszteség				Nyereség			
Kamatok	194604	84		Nyeresség áthozat mult évről			1295 82
betét és visszeszámitolási kamat	21324	54		Kamatok, váltó, folyó számla, jelzálog, elő- leg, értékpapír, részvény után	349604	11	
Tiszti fizetés, napi biztosítási díj és irodabér	6649	19		Vegyes bevételek jutalékok	24405	72	374009 83
Üzleti költségek	18339	73					
Adók és illetékek							
Leírások	5623	31					
felszerelvényeknél	5157	—					
váltóknál	1295	82	251698 61				
Nyeresség áthozat a mult évről							
Nyeresség ez évben	122311	22	123607 04				
			375305 65				375305 65

A könyvelésért
Kormos József,
főkönyvelő.

Nagyvárad, 1906. december 31.

A pénztárért
Kövér István,
pénztárnok.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Fássy Lajos,
elnök.

Breider Ármin, Nagy Márton,
Dr. Grósz Menyhért, Rendes Vilmos,
Grósz Zsigmond, Steiner Benjámín,
Kövér Endre, Dr. Popper Ákos,
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Dr. Matolay Károly,
elnök.

Darvas Imre, Biszterszky István,
Léderer Márton, Rósenberg Izso,
Weinberger Lajos.

16506—1906.

Árverési hirdményi kivonat.

A nagyvárad kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak, Kogyila Tógyerné Mocsán Johanna vizesgyáni lakos végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék területén levő Vizesgyán községben a határában fekvő a vizesgyáni 106. számú betétben A. I. 1-11 sorszám alatt felvett beltelkes házból, kert szántóterületekből és közös legelő járandóságából álló jószágtestre a végrehajtási árverést elrendelte, s annak fogantatására határnapul 1907. évi január hó 29-ik napjának d. e. 10 óráját Vizesgyán községhezához kitzte.

Kikiáltási ár 1695 korona azonban az árverésre kített ingatlan szükség esetén ezen kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvényszéknél, mint telekkönyvi hatóságnál és Vizesgyán község előljárási hatóságánál tekinthetők meg.

Nagyvárad 1906. évi okt. hó 3-ik napján.
Kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság.

Kiss András.
kir. törvényszéki bíró.

A helybeli Edison villamos Színház vállalat.

Tisztelettel tudatja a t. közönséggel, hogy a Fő-utca 10-ik szám alatt eddig is létezett villamos színház a mai nappal folyó hó 13-án saját kezelésébe vette át, a hol gazdag és érdekes műsorát fogja bemutatni 13-án. vasárnap és 14-én hétfőn a következő képek kerülnek műsora:

II-ik Rákóczi Ferencz utolsó diadalutja

Kellemetlen vendég. Mózes éléte. Pajkos cukrászinas. Támadás egy vonat ellen. Bűvész. Birok verseny. A festő álma. Szenevedélyes Billardista Szent Bertalan A gyujtogatók.

Helyárak: I-ső hely 60 fillér, II-ik hely 40 fillér III-ik hely 20 fillér, **Gyermekek** I-ső és II-ik helyen fél árat fizetnek.

**Az előadások vasárnap délután 2 órakor kezdőleg minden órában tartatnak.
Hétköznapon este 6—7 és 8 órakor.**

A gazdaközönség figyelmébe.

Helfy József

NAGYVÁRAD

zsák, ponyva és kötélàru
üzletét

Kossuth-utca 5. szám alá

(Moskovits cipőgyár mellé) helyezte át.

Alapított: 1868.

Telefon 51.

Alapított: 1868.

Gácsi pokrócgyár

hirneves gyártmányainak

egyedüli raktára

Nagyvárad és Biharmegye területére.

Ajánlja kitünő minőségű kék és sárga koci kenőcsét, világító
és gépolajait.

Ruhaszárítók, függönyzinórok, csomagoló spárgák

Juta, len, vízmentes vitorla- és redőny-
vásznak legolcsóbban beszerezhetők.

Va lódi bácskai hosszuszálú kenderből készült uradalmi istrángok, kötőfékek le gólcsoóbb árban beszerezhetők.

Diszes lóakarókban és brassói gyapjas lópokroczokban rendkivüli nagy választékú.